

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 14 grudnia 2017 r.

Poz. 8534

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR KN-I.4102.48.2017.4 WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 13 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania ulicy Generała Świerczewskiego położonej w miejscowości Święciechowa nazwy Anny Walentynowicz

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 i z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy Generała Świerczewskiego położonej w miejscowości Święciechowa (gmina Święciechowa) nadaje się nazwę **Anny Walentynowicz**.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Zbigniew Hoffmann

UZASADNIENIE

Zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (zwanej dalej: „ustawą”) obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego albo związku jednostki samorządu terytorialnego lub związku metropolitalnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Zgodnie natomiast z art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy, w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin, o którym mowa w ust. 1.

W związku z tym, że ustawa weszła w życie 2 września 2016 r. właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego utraciły z dniem 2 września br. kompetencje do dokonywania zmian nazw w oparciu o przepisy art. 6 ust. 1 niniejszej ustawy. Obowiązek nadania nazwy spoczywa w takim przypadku na wojewodzie.

Mając na uwadze, że wydanie zarządzenia zastępczego przez wojewodę wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (art. 6 ust. 3 ustawy), Wojewoda Wielkopolski pismem z 18 września 2017 r. znak: KN-I.4102.9.2017.21 wystąpił do Instytutu Pamięci

Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z wnioskiem o wydanie stosownej opinii. Pismem z 3 listopada 2017 r. znak: BUW-940-234(26)/17 Dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa poinformował, że w ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa ulicy Generała Świerczewskiego w miejscowości Święciechowa wypełnia normę art. 1 ustawy. Z dołączonej do ww. pisma noty historycznej wynika, że „*Karol Świerczewski PS. „Walter”(1897 – 1947) był sowieckim generałem, uczestnikiem rewolucji bolszewickiej i wojny przeciwko Polsce w 1920 r., skierowanym przez ZSRS do dowodzenia jednostkami międzynarodowymi podczas wojny domowej w Hiszpanii. W czasie wojny był sowieckim generałem przydzielonym do jednostek, stworzonych przez ZSRS przy Armii Czerwonej, złożonych z obywateli RP. Został członkiem utworzonego za przyzwoleniem Stalina Centralnego Biura Komunistów Polskich. W latach 1946-1947 w zdominowanym przez komunistów rządzie był wiceministrem obrony narodowej.*” Nazwa ulicy Generała Świerczewskiego nie została przez gminę zmieniona w ustawowym terminie, a obowiązek jej zmiany został potwierdzony przez Instytut Pamięci Narodowej. Działający przy Wojewodzie Wielkopolskim Zespół do spraw wykonania ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (zwany dalej: „Zespołem”), przedłożył organowi nadzoru nowe propozycje nazwy ulicy. Wojewoda Wielkopolski biorąc pod uwagę propozycje przedstawione przez Zespół postanowił nadać niniejszej ulicy nazwę Anny Walentynowicz. Anna Walentynowicz, z domu Lubczyk (ur. 15 sierpnia 1929 we wsi Sienne obecnie Sadowe niedaleko Równego, zm. 10 kwietnia 2010 w Smoleńsku) – urodzona w ukraińskiej rodzinie, polska działaczka społeczna, opozycjonistka w PRL, działaczka Wolnych Związków Zawodowych, współzałożycielka NSZZ „Solidarność”. Dama Orderu Orła Białego. Z powodu biedy, mając 12 lat, zmuszona była pójść do pracy do polskich zaradców pobliskiego majątku Pustomyty, którzy prawdopodobnie w grudniu 1943 r. zabrali ją ze sobą mówiąc – niezgodnie z prawdą – że jej bliscy nie żyją. Razem z nimi znalazła się w Malcowiźnie (obecnie Rudniki) pod Warszawą. Stąd razem ze swymi gospodarzami przeniosła się później w okolice Gdańska, gdzie pracowała w gospodarstwie rolnym. W listopadzie 1950 Anna Walentynowicz zapisała się na kurs spawacza i trafiła do Stoczni Gdańskiej. Szybko stała się przodownicą pracy. Wyrabiała 270% normy. W nagrodę, jako członkini komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej, wysłana została w sierpniu 1951 na zjazd młodzieży do Berlina. Jednakże wkrótce potem oddała legitymację ZMP i wstąpiła do Ligi Kobiet. Jako działaczka tej organizacji zaczęła zabiegać o prawa pracowników. Wtedy zaczęły się jej kłopoty z Urzędem Bezpieczeństwa Publicznego. Z czasem ciężka praca spawacza zrujnowała jej zdrowie. Zrezygnowała jednak z możliwości uzyskania świadczenia rentowego i przekwalifikowała się na suwnicową. W 1968 r., gdy domagała się wyjaśnienia defraudacji pieniędzy z funduszu zapomogowego, podjęto pierwszą, nieudaną, próbę wyrzucenia jej z pracy. W obronie koleżanki stanęła cała załoga wydziału W-3, gdzie pracowała. Podczas robotniczego protestu w grudniu 1970 r. Anna Walentynowicz przygotowywała strajkującym posiłki. W styczniu 1971 wybrano ją na delegatkę na spotkanie z I Sekretarzem KC PZPR Edwardem Gierkiem. W 1978 r. została jedną ze współzałożycieli Wolnych Związków Zawodowych. W dniu 8 sierpnia 1980, pięć miesięcy przed osiągnięciem wieku emerytalnego, Annę Walentynowicz dyscyplinarnie zwolniono z pracy. Decyzja dyrekcji wywołała 14 sierpnia strajk, w czasie którego powstał NSZZ „Solidarność”. Pierwszym postulatem protestujących robotników było przywrócenie Anny Walentynowicz do pracy. Władza uległa ich żądaniom i wkrótce przywróciła ją do pracy. W stanie wojennym w PRL internowana, po rozbiciu siłą strajku w Stoczni Gdańskiej. 9 marca 1983 Anna Walentynowicz stanęła przed sądem w Grudziądzu oskarżona o organizowanie strajku w grudniu 1981 r. Na rozprawę przyjechał Lech Wałęsa. Walentynowicz skazano na 1,5 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu. Do zakładu karnego trafiła 4 grudnia 1983 za udział w próbie wmurowania tablicy upamiętniającej górników kopalni „Wujek”. Z więzienia w Lublińcu zwolniono ją w kwietniu następnego roku. 5 kwietnia 1984 ze względu na zły stan zdrowia oskarżonych, sąd w Katowicach na czas nieokreślony odroczył proces Anny Walentynowicz i Ewy Tomaszewskiej aresztowanych pod zarzutem zorganizowania manifestacji w grudniu 1983 r. pod krzyżem przy Kopalni Węgla Kamiennego „Wujek” w Katowicach. Była inicjatorką protestu głodowego po zabójstwie ks. Jerzego Popiełuszki, przeprowadzonego od 18 lutego 1985 do 31 sierpnia 1986 w krakowskiej parafii ks. Adolfa Chojnackiego. W wyborach parlamentarnych w 1993 bez powodzenia kandydowała do Sejmu z listy komitetu „Poza Układem” (otrzymała 1431 głosów). W 2000 r. odmówiła przyjęcia tytułu honorowego obywatela Gdańska. W lipcu 2006 gdański Instytut Pamięci Narodowej ujawnił, że Annę Walentynowicz inwigilowało ponad 100 funkcjonariuszy i tajnych współpracowników Służby Bezpieczeństwa. W 1996 r. odnalazła swą rodzinę na Ukrainie, z którą do śmierci utrzymywała bliski kontakt. Anna Walentynowicz zginęła w katastrofie polskiego samolotu Tu-154M w Smoleńsku 10 kwietnia 2010 w drodze na obchody 70. rocznicy zbrodni katyńskiej. W identyfikacji zwłok w Moskwie uczestniczył jej syn Janusz. Jako że

ciało legendy Solidarności nie doznało znacznych uszkodzeń, bez kłopotów je rozpoznał. W lipcu 2012 r., gdy rodzina Anny Walentynowicz po około dwóch latach starań uzyskała wgląd do dokumentacji z jej sekcji w Moskwie, stwierdziła rozbieżność ze stanem faktycznym danych zarówno medycznych ciała zalutowanego w trumnie, jak i dotyczących jego odzienia w aktach przekazanych polskiej prokuraturze przez Rosjan. W związku z tym reprezentujący rodzinę Anny Walentynowicz adwokat Stefan Hamburga niezwłocznie złożył wniosek o ekshumację. 17 września 2012 na polecenie Wojskowej Prokuratury Okręgowej w Warszawie prowadzącej śledztwo w sprawie katastrofy smoleńskiej dokonano ekshumacji zwłok pochowanych w grobie Anny Walentynowicz. Powtórny pogrzeb legendy Solidarności odbył się na gdańskim cmentarzu Srebrzysko w dniu 28 września 2012 r. Sylwetka Anny Walentynowicz zasługuje na wyeksponowanie poprzez nadanie ulicy nazwy Anny Walentynowicz. Podkreślenia wymaga, że nazwa ulicy (Anny Walentynowicz) nie narusza dyspozycji art. 1 ustawy.

Biorąc pod uwagę powyższe wydanie zarządzenia jest konieczne i uzasadnione.

POUCZENIE Niniejsze zarządzenie zastępcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.